

Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
G. HOGAN
fremsat den 29. juli 2019¹

Sag C-432/18

**Consorzio Tutela Aceto Balsamico di Modena
mod
BALEMA GmbH**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland))

»Præjudiciel forelæggelse – landbrug – Rådets forordning (EF) nr. 510/2006 – forordning (EF) nr. 1151/2012 – beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser – artikel 13, stk. 1 – Kommissionens forordning (EF) nr. 583/2009 – registrering af betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena (BGB)« – beskyttelse af udtryk i denne betegnelse«

I. Indledning

1. Balsam er et aromatisk og olieagtigt stof, der flyder som saft fra forskellige planter. Den er i årtusinder blevet anvendt som grundlag for lægemidler, salver og duftstoffer. Anvendelsen af balsam til disse formål er veletableret i den europæiske tradition og kultur. Der findes flere henvisninger til anvendelsen af balsam til helbredende formål både i Biblen og i Shakespeares skuespil og naturligvis i Wagners sidste opera, *Parsifal*, hvor vi hører, at den hårdt sårede kong Amfortas' lidelse og stærke smerte kun kan mildnes ved, at hans ellers uhelbredelige sår behandles med en lille flaske balsam fra Arabien.

2. Det er på denne måde, at ordet »balsam« historisk set er kommet til udtryk i vores nutidige forståelse. I dag associeres ordet »balsam« naturligvis ofte med det meget velkendte produkt »Aceto Balsamico di Modena«. Det er en meget mørk, koncentreret og aromatiseret eddike, der fremstilles af krydrede (og delvist gærede) druer, som lagres i flere år på forskellige træfade². I parentes bemærket indeholder selve produktet ikke balsam, men det italienske ord »balsamico« betyder »balsamlignende«. Adjektivet »balsamico« anvendes til beskrivelse af eddiken (»aceto«) for således at fremhæve de helbredende eller helende og generelt balsamlignende egenskaber, som produktet oprindeligt blev anset for at være i besiddelse af.

¹ – Originalsprog: engelsk.

² – Jf. bilag II til Kommissionens forordning (EF) nr. 583/2009 af 3.7.2009 om registrering af en betegnelse i registret over beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser (Aceto Balsamico di Modena (BGB)) (EUT 2009, L 175, s. 7).

3. Alt dette rejser spørgsmålet om, hvorvidt ordet »balsamico« er berettiget til beskyttelse som en geografisk betegnelse i sig selv. Dette er det væsentlige spørgsmål, der rejses i forbindelse med nærværende anmodning om præjudiciel afgørelse, der blev indgivet af Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland) til Domstolens justitskontor den 2. juli 2018, og som vedrører fortolkningen af artikel 1 i og bilag I til forordning nr. 583/2009. Det var netop i kraft af denne forordning, at betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena (BGB)« blev optaget i registret over beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser.

4. Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om den beskyttelse, der blev opnået ved registreringen af betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena (BGB)« som helhed, også omfatter anvendelsen af de *enkelte* ikke-geografiske udtryk³ i denne sammensatte betegnelse, dvs. udtrykkene »Aceto«, »Balsamico« og »Aceto Balsamico«. Inden disse spørgsmål behandles, er det nødvendigt først at gøre rede for de relevante retsfor skrifter.

II. Retsfor skrifter

5. Forordning nr. 583/2009 blev vedtaget på grundlag af Rådets forordning (EF) nr. 510/2006 af 20. marts 2006 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og fødevarer⁴. Forordning nr. 510/2006 blev ophævet fra den 3. januar 2013 ved artikel 58, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1151/2012⁵. I overensstemmelse med artikel 58, stk. 2, i forordning nr. 1151/2012 skal henvisninger til bl.a. den ophævede forordning nr. 510/2006 læses som henvisninger til forordning nr. 1151/2012⁶.

A. Forordning nr. 1151/2012

6. Det fastsættes i artikel 3, nr. 6), i forordning nr. 1151/2012, at der ved »artsbetegnelse« forstås »en produktbetegnelse, der, selv om den henviser til det sted, den region eller det land, hvor produktet oprindeligt blev produceret eller markedsført, er blevet den almindelige betegnelse for produktet i Unionen«.

7. Artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1151/2012 bestemmer følgende:

»I denne forordning forstås ved »geografisk betegnelse« en betegnelse, der identificerer et produkt:

- a) som har oprindelse et bestemt sted, i en region eller i et land
- b) hvis kvalitet, omdømme eller andre karakteristika hovedsagelig kan tilskrives dets geografiske oprindelse, og
- c) som for mindst ét produktionstrins vedkommende er fremstillet i det afgrænsede geografiske område.«

8. Artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 1151/2012 bestemmer:

»Artsbetegnelser må ikke registreres som beskyttede oprindelsesbetegnelser eller beskyttede geografiske betegnelser.«

3 – Der rejses ikke spørgsmål vedrørende betegnelsen »Modena«.

4 – EUT 2006, L 93, s. 12.

5 – Europa-Parlamentets og Rådets forordning af 21.11.2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer (EUT 2012, L 343, s. 1).

6 – Med henblik på den foreliggende sag svarer de relevante bestemmelser i forordning nr. 510/2006 i det væsentlige til bestemmelserne i forordning nr. 1151/2012. For nemheds skyld henviser jeg derfor i denne sag til forordning nr. 1151/2012.

9. Artikel 13 i forordning nr. 1151/2012 med titlen »Beskyttelse« fastsætter:

»1. Registrerede betegnelser beskyttes mod:

- a) enhver direkte eller indirekte kommerciel brug af en registreret betegnelse for produkter, der ikke er omfattet af registreringen, hvis disse produkter kan sammenlignes med de produkter, der er registreret under denne betegnelse, eller hvis anvendelse af betegnelsen indebærer udnyttelse af den beskyttede betegnelses omdømme, herunder hvis produkterne anvendes som ingrediens
- b) enhver uretmæssig anvendelse, efterligning eller antydning, selv om produkternes eller tjenesteydelsernes virkelige oprindelse er angivet, eller den beskyttede betegnelse er oversat eller ledsaget af udtryk såsom »art«, »type«, »måde«, »som fremstillet i«, »efterligning« eller tilsvarende, herunder hvis produkterne anvendes som ingrediens
- c) enhver anden form for falsk eller vildledende angivelse af produktets herkomst, oprindelse, art eller vigtigste egenskaber på den indre eller ydre emballage, i reklamer eller i de dokumenter, der vedrører det pågældende produkt, samt anvendelse af emballager, der kan give et fejlagtigt indtryk af produktets oprindelse
- d) enhver anden praksis, der kan vildlede forbrugerne med hensyn til produktets virkelige oprindelse.

Hvis en beskyttet oprindelsesbetegnelse eller en beskyttet geografisk betegnelse indeholder en produktbetegnelse, som betragtes som en artsbetegnelse, vil anvendelsen af denne artsbetegnelse ikke blive anset for at være i strid med første afsnits litra a) eller b).

2. Beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser må ikke blive artsbetegnelser.

[...]«

10. Artikel 41 i forordning nr. 1151/2012 med titlen »Artsbetegnelser« fastsætter:

»1. Med forbehold af artikel 13 berører denne forordning ikke anvendelsen af udtryk, der er artsbetegnelser i Unionen, heller ikke, selv om artsbetegnelsen indgår i en betegnelse, der er beskyttet inden for rammerne af en kvalitetsordning.

2. For at fastslå, hvorvidt en betegnelse er blevet en artsbetegnelse, tages der hensyn til alle relevante faktorer, og især følgende:

- a) de faktiske forhold i forbrugsområderne
- b) den relevante nationale lovgivning eller EU-lovgivning.

3. For at beskytte interesseparternes rettigheder fuldt ud tillægges Kommissionen i overensstemmelse med artikel 56 beføjelser til at vedtage delegerede retsakter, der fastsætter yderligere bestemmelser for vurdering af, hvorvidt udtryk som omhandlet i nærværende artikels stk. 1 er artsbetegnelser.«

B. Forordning nr. 583/2009

11. Følgende fremgår af anden til femte samt syvende, ottende og tiende betragtning til forordning nr. 583/2009:

»(2) Tyskland, Grækenland og Frankrig har [...] gjort indsigelse mod registreringen. [...]

- (3) Tysklands indsigelse var navnlig baseret på frygten for, at registrering af den beskyttede geografiske betegnelse »Aceto Balsamico di Modena« kunne true eksistensen af produkter, der retmæssigt har været markedsført i mindst fem år og afsættes under betegnelserne Balsamessig/Aceto balsamico, samt på den påståede generiske karakter af sidstnævnte betegnelser. [...]
- (4) Frankrigs indsigelse vedrørte navnlig det forhold, at »Aceto Balsamico di Modena« ikke har noget selvstændigt ry, der er forskellig fra »Aceto balsamico tradizionale di Modena«'s ry, der allerede er blevet registreret som beskyttet oprindelsesbetegnelse ved Rådets forordning (EF) nr. 813/2000. Efter Frankrigs opfattelse vil forbrugeren kunne blive vildledt med hensyn til produktets art og oprindelse.
- (5) Grækenland pegede på den store produktion af balsamisk eddike på græsk område, der blandt andet afsættes med udtrykkene »balsamico« eller »balsamon«, og på de ugunstige virkninger, som registreringen af betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena« kunne få for afsætningen af de græske produkter, der også har været markedsført i mindst fem år. Grækenland hævder også, at udtrykkene »aceto balsamico«, »balsamic« mv. er generiske.

[...]

- (7) Da Frankrig, Tyskland, Grækenland og Italien ikke kunne nå til enighed inden fristens udløb, skal Kommissionen træffe beslutning efter proceduren i artikel 15, stk. 2, i forordning (EF) nr. 510/2006.
- (8) Kommissionen har anmodet Den Videnskabelige Komité for Oprindelsesbetegnelser, Geografiske Betegnelser og Specificitetsattester, der blev oprettet ved Kommissionens beslutning 93/53/EØF, om en udtalelse om, hvorvidt betingelserne for registrering er opfyldt. Komitéen afgav enstemmig udtalelse den 6. marts 2006, hvori den fandt, at betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena« har en uomtvistet berømmelse på både det nationale og det internationale marked, som det fremgår af den hyppige anvendelse af denne eddike i talrige madopskrifter i mange medlemsstater og den hyppige optræden på internettet, i pressen og i medierne. »Aceto Balsamico di Modena« opfylder således betingelserne for den specifikke berømmelse for det produkt, der svarer til denne betegnelse. Komitéen bemærkede, at disse produkter sammen har været markedsført i over 100 år. Komitéen konstaterede også, at »Aceto Balsamico di Modena« og »Aceto balsamico tradizionale di Modena« er forskellige produkter med hensyn til egenskaber, sædvanlige forbrugere, anvendelse, distribution, præsentation og priser, og det er således muligt at sikre en rimelig behandling af de pågældende producenter og ikke at vildlede forbrugeren. Kommissionen er helt enig i disse betragtninger.

[...]

- (10) Det har vist sig, at Tysklands og Grækenlands indsigelse angående den generiske karakter af den betegnelse, der er foreslået til registrering, ikke vedrører betegnelsen som helhed, dvs. »Aceto Balsamico di Modena«, men kun visse elementer af betegnelsen, nemlig udtrykkene »aceto«, »balsamico« og »aceto balsamico« eller oversættelser heraf. Beskyttelsen gives imidlertid til den sammensatte betegnelse »Aceto Balsamico di Modena«. De enkelte ikke-geografiske udtryk i den sammensatte betegnelse og oversættelser heraf kan, selv når de sammenstilles, anvendes i EF under overholdelse af principperne og reglerne for EF's retspraksis.«

12. Artikel 1 i forordning nr. 583/2009 fastsætter:

»Betegnelsen i bilag I registreres.«

13. Bilag I til forordning nr. 583/2009 vedrører »Aceto Balsamico di Modena (BGB)«.

III. Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

14. BALEMA GmbH (herefter »BALEMA«) producerer produkter, der er fremstillet på grundlag af eddike, og markedsfører dem i det geografiske område Baden (Tyskland). I mindst 25 år har selskabet markedsført produkter med betegnelsen »Balsamico« (balsamico) og »Deutscher Balsamico« (tysk balsamico). Etiketterne på produkterne er forsynet med teksten »Theo der Essigbrauer, Holzfassreifung, Deutscher Balsamico traditionell, naturtrüb aus badischen Weinen« (eddikebryggeren Theo, lagret på træfad, tysk traditionel balsamico, naturligt uklar, fremstillet af vine fra Baden) eller »1. Deutsches Essig-Brauhaus, Premium, 1868, Balsamico, Rezeptur No 3« (1. tysk eddikebryggeri, premium, 1868, balsamico, opskrift nr. 3).

15. Der er enighed om, at BALEMA's produkter, der betegnes »Balsamico«, ikke er omfattet af registreringen »Aceto Balsamico di Modena (BGB)« i henhold til artikel 1 i og bilag I til forordning nr. 583/2009, fordi de ikke opfylder produktspecifikationerne i forordningens bilag II.

16. Consorzio Tutela Aceto Balsamico di Modena (herefter »Consortio«) er en forening af producenter af de produkter, der bærer betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena«. Foreningen er af den opfattelse, at BALEMA's anvendelse af betegnelsen »Balsamico« udgør en krænkelse af den beskyttede geografiske betegnelse »Aceto Balsamico di Modena«. Consortio sendte derfor en skriftlig påtale til BALEMA. BALEMA anlagde herefter et negativt anerkendelsessøgsmål ved de tyske domstole mod Consortio med påstand om, at der ikke var sket nogen varemærkekrænkelse. BALEMA fik ikke medhold i dette søgsmål.

17. I ankesagen nedlagde BALEMA påstand om, at det blev fastslået, at selskabet ikke er forpligtet til at afstå fra at anvende betegnelsen »Balsamico« for produkter, der er fremstillet i Tyskland på grundlag af eddike. Appellen blev taget til følge, da retten fandt, at anvendelsen af betegnelsen »Balsamico« i forbindelse med eddike ikke var i strid med artikel 13, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1151/2012. Retten fastslog, at den beskyttelse af betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena«, som blev givet ved forordning nr. 583/2009, kun gælder *betegnelsen som helhed* og *ikke* de ikke-geografiske udtryk i den sammensatte betegnelse, heller ikke når disse sammenstilles.

18. Sagen blev appelleret til den forelæggende ret.

19. Den forelæggende ret fandt, at revisionsanken kunne tages til følge, hvis betegnelserne »Balsamico« og »Deutscher Balsamico«, som BALEMA har anvendt, er i strid med artikel 13, stk. 1, litra a) eller b), i forordning nr. 1151/2012. Ifølge den forelæggende ret ville en sådan konstatering kræve, at beskyttelsen af betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena« som helhed, der er givet i henhold til artikel 1 i forordning nr. 583/2009, også omfatter anvendelsen af de *enkelte ikke-geografiske udtryk*, der indgår i den sammensatte betegnelse (»Aceto«, »Balsamico«, »Aceto Balsamico«).

20. Bundesgerichtshof (forbundsdomstol) bemærkede, at det fremgår af artikel 13, stk. 1, andet afsnit, i forordning nr. 1151/2012 og af Domstolens praksis, at en beskyttet geografisk betegnelse, der består af flere udtryk i henhold til denne forordnings artikel 13, stk. 1, litra a) eller b), kan være beskyttet mod ikke blot anvendelse af betegnelsen som helhed, men også mod anvendelsen af enkelte udtryk i denne betegnelse. Artikel 13, stk. 1, andet afsnit, i forordning nr. 1151/2012 omhandler det specifikke tilfælde, hvor en beskyttet geografisk betegnelse indeholder navnet på et produkt, der anses for at være en artsbetegnelse. I henhold til denne bestemmelse skal anvendelsen af den pågældende artsbetegnelse ikke anses for at være i strid med forordningens artikel 13, stk. 1, litra a) eller b). Bundesgerichtshof (forbundsdomstol) henviste endvidere til det forhold, at Kommissionens forordning om registrering af betegnelsen kan begrænse beskyttelsen af en beskyttet geografisk betegnelse, der består af flere udtryk, således at den ikke omfatter anvendelsen af enkelte udtryk i denne betegnelse. I denne henseende viser det forhold, at en ansøger kan anføre, at den pågældende ikke søger beskyttelse for alle udtryk i en betegnelse, at den beskyttelse, der gives ved dens registrering, kan begrænses.

21. Bundesgerichtshof (forbundsdomstol) er af den opfattelse, at tredje, femte og tiende betragtning til forordning nr. 583/2009 taler for en begrænsning af omfanget af beskyttelsen til betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena« som helhed med udelukkelse af de enkelte ikke-geografiske udtryk. Den er også af den opfattelse, at hvis det – i modsætning til, hvad der blev gjort gældende under revisionsanken – antages, at beskyttelsen er begrænset til at gælde betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena« som helhed, ville dette betyde, at der ikke foreligger en modsætning til registreringen af de beskyttede oprindelsesbetegnelser »Aceto balsamico tradizionale di Modena« og »Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia« i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 813/2000 af 17. april 2000 om en tilføjelse i bilaget til Kommissionens forordning (EF) nr. 1107/96 om registrering af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser efter proceduren i artikel 17 i forordning (EØF) nr. 2081/92⁷. I modsætning til forordning nr. 583/2009 nævnes der ikke noget om et begrænset beskyttelsesomfang i forordning nr. 813/2000, hvilket muligvis skyldes, at ingen medlemsstater havde fremsat indsigelser i henhold til artikel 7 i Rådets forordning (EØF) nr. 2081/92⁸ (nu artikel 51 og 52 i forordning nr. 1151/2012) under den forudgående registreringsprocedure, men dette udelukker ikke, at beskyttelsen af betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena« som helhed kan begrænses.

22. Under disse omstændigheder besluttede Bundesgerichtshof (forbundsdomstol) at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse:

»Omfatter beskyttelsen af den samlede betegnelse »Aceto Balsamico di Modena« anvendelsen af de enkelte ikke-geografiske udtryk, der indgår i den sammensatte betegnelse (»aceto«, »balsamico«, »aceto balsamico«)?«

IV. Sagens behandling ved Domstolen

23. Der er indgivet skriftlige indlæg af Consorzio, den italienske, den græske og den spanske regering samt Europa-Kommissionen. Consorzio, BALEMA, den tyske, den græske, den spanske og den italienske regering samt Kommissionen har fremsat mundtlige indlæg i retsmødet den 23. maj 2019.

V. Bedømmelse

A. Indledende bemærkninger

24. Det kan indledningsvis bemærkes, at en del af vanskelighederne i denne sag – og også i andre lignende sager – hidrører fra den noget tilfældige anvendelse af fællesudtrykket »artsbetegnelse« i to forskellige betydninger. Som jeg netop har bemærket, defineres »artsbetegnelse« i artikel 3, nr. 6), i forordning nr. 1151/2012 som en produktbetegnelse, »der, selv om den henviser til det sted, den region eller det land, hvor produktet oprindeligt blev produceret eller markedsført, er blevet den almindelige betegnelse for produktet i Unionen«. Men udtrykket er også blevet anvendt af domstole, dommere, advokater og kommentatorer til blot at henvise til almindelige eller sædvanlige ord, som netop på grund af deres generiske egenskab ikke kan registreres som BGB'er og/eller BOB'er⁹. Da det er nødvendigt at holde disse begreber adskilt, foreslår jeg at benytte udtrykket »artsbetegnelse« i den særlige betydning, det blev tillagt i artikel 3, nr. 6), i forordning nr. 1151/2012, og ellers blot anvende betegnelsen »almindelige ord« til at beskrive ord eller ordforbindelser, som i andre sammenhænge kunne – eller måske endda ville – blive beskrevet som værende af generisk karakter.

7 – EFT 2000, L 100, s. 5.

8 – Forordning af 14.7.1992 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler (EFT 1992, L 208, s. 1).

9 – Da de ikke har nogen aktual geografisk konnotation.

25. Artikel 13, stk. 1, litra a)-d), i forordning nr. 1151/2012 indeholder en gradvis opregning af handlinger, der er forbudt i forbindelse med betegnelser, som er registreret i henhold til denne forordning¹⁰. Artikel 13, stk. 1, litra a)-d), i forordning nr. 1151/2012 omhandler forskellige situationer, hvori markedsføring af en vare er ledsaget af en udtrykkelig eller stiltiende henvisning til en geografisk betegnelse, som enten kan vildlede offentligheden eller i hvert fald i dennes bevidsthed skabe associationer vedrørende produktets oprindelse, eller gøre det muligt for den erhvervsdrivende utilbørligt at udnytte den pågældende geografiske betegnelses omdømme¹¹.

26. I dom af 7. juni 2018, Scotch Whisky Association (C-44/17, EU:C:2018:415, præmis 29), fastslog Domstolen, at anvendelsen af udtrykket »brug« i artikel 16, litra a), i forordning nr. 110/2008 vedrørende »enhver direkte eller indirekte kommerciel brug i forbindelse med produkter, der ikke er omfattet af registreringen«¹², »[pr. definition] kræver [...], at det omtvistede tegn gør brug af selve den beskyttede geografiske betegnelse i den form, hvori sidstnævnte er registreret, eller i det mindste i en form, der har så tætte forbindelser til denne i fonetisk og/eller visuel henseende, at det omtvistede tegn tydeligvis ikke kan adskilles herfra«. I denne doms præmis 44 fastslog Domstolen, at begrebet »antydning«¹³ omfatter »det tilfælde, hvor det udtryk, der anvendes som betegnelse for et produkt, omfatter en del af en beskyttet geografisk betegnelse, således at forbrugeren, når han ser det pågældende produkts navn, føres til at tænke på den vare, som betegnelsen gælder for«¹⁴.

27. Artikel 13, stk. 1, andet afsnit, i forordning nr. 1151/2012 fastsætter imidlertid, at når en betegnelse¹⁵, der er registreret i registret over beskyttede oprindelsesbetegnelser (BOB) og beskyttede geografiske betegnelser (BGB), indeholder en artsbetegnelse, er anvendelsen af denne artsbetegnelse ikke i strid med beskyttelsen af den førnævnte registrerede betegnelse i medfør af forordningens artikel 13, stk. 1, litra a) og b). Det fremgår således klart af selve ordlyden af artikel 13, stk. 1, andet afsnit, i forordning nr. 1151/2012, at en sammensat betegnelse, som er optaget i registret over BOB'er og BGB'er, selv kan indeholde artsbetegnelser eller andre ubeskyttede elementer.

28. Når en BOB eller en BGB består af flere elementer/betegnelser, hvoraf et/en eller flere er betegnelsen på et produkt, der betragtes som en artsbetegnelse, er en tredjemands brug af artsbetegnelsen/elementet i princippet ikke i strid med beskyttelsen i henhold til artikel 13, stk. 1, litra a) og b)¹⁶, i forordning nr. 1151/2012¹⁷ mod henholdsvis enhver direkte eller indirekte kommerciel brug af en registreret betegnelse og enhver uretmæssig anvendelse, efterligning eller

10 – Jf. dom af 2.5.2019, Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344, præmis 25).

11 – Jf. analogt dom af 14.7.2011, Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 og C-27/10, EU:C:2011:484, præmis 46), der vedrørte artikel 16 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 110/2008 af 15.1.2008 om definition, betegnelse, præsentation og mærkning af samt beskyttelse af geografiske betegnelser for spiritus og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 1576/89 (EUT 2008, L 39, s. 16), som i alt væsentligt svarer til artikel 13, stk. 1, litra a)-d), i forordning nr. 1151/2012.

12 – Jf. analogt artikel 13, stk. 1, litra a), i forordning nr. 1151/2012.

13 – Jf. analogt artikel 13, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1151/2012.

14 – Min fremhævelse. Domstolen bemærkede dog i dommens præmis 45 og 46, at den omstændighed, at en del af en beskyttet geografisk betegnelse er omfattet i et tegn, ikke er en uomgængelig forudsætning for at fastslå, at der er tale om en »antydning«. »[D]et afgørende kriterium [...] er, hvorvidt forbrugeren, når han ser den omtvistede betegnelse, føres til direkte at tænke på den vare, som den beskyttede geografiske betegnelse gælder for, hvilket det tilkommer den nationale ret at vurdere under hensyntagen til, hvorvidt en beskyttet geografisk betegnelse er delvis omfattet i den anfægtede betegnelse, om der er et fonetisk og/eller visuelt slægtskab med denne anfægtede betegnelse, eller om der foreligger en begrebsmæssig lighed mellem den nævnte anfægtede betegnelse og den nævnte geografiske betegnelse, alt efter omstændighederne.« Dom af 7.6.2018, Scotch Whisky Association (C-44/17, EU:C:2018:415, præmis 51).

15 – Jeg er af den opfattelse, at »betegnelse«, »element« og »udtryk« kan bruges i flæng i denne sammenhæng.

16 – Domstolen fastslog i sin dom af 2.5.2019, Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344, præmis 24), »at [artikel 13, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1151/2012] fastsætter [...] en beskyttelse mod »enhver« antydning, uanset om den beskyttede betegnelse er ledsaget af udtryk såsom »art«, »type«, »måde«, »som fremstillet i«, »efterligning« eller tilsvarende på det omhandlede produkts emballage«. Endvidere kan der være tale om en »antydning«, selv om produktets virkelige oprindelse er angivet. Dom af 7.6.2018, Scotch Whisky Association (C-44/17, EU:C:2018:415, præmis 57).

17 – Artikel 13, stk. 1, litra c) og d), i forordning nr. 1151/2012, som ikke er omfattet af undtagelsen i artikel 13, stk. 1, andet afsnit, i forordning nr. 1151/2012 for så vidt angår artsbetegnelser, omhandler situationer, hvor anvendelsen af urigtige eller vildledende angivelser af et produkts oprindelse, der ikke opfylder specifikationerne for den pågældende betegnelse, er af en sådan art, at der gives et fejlagtigt indtryk af produktets oprindelse eller praksis, der kan vildlede forbrugerne med hensyn til produktets virkelige oprindelse.

antydning¹⁸. Denne pointe kan illustreres med et meget enkelt eksempel. Prosciutto di Parma (parmaskinke) er blevet optaget i registret over beskyttede oprindelsesbetegnelser¹⁹, men man kan ikke sige, at f.eks. ordet »prosciutto«/»skinke« ikke kan anvendes af andre producenter og leverandører.

29. Dette vigtige princip blev bekræftet ved kendelse af 6. oktober 2015, Schutzgemeinschaft Milch und Milcherzeugnisse mod Kommissionen (C-517/14 P, EU:C:2015:700), hvori Domstolen fastslog, at da Kommissionen i artikel 1 i Kommissionens forordning (EU) Nr. 1121/2010 af 2. december 2010 om registrering af en betegnelse i registret over beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser (Edam Holland (BGB))²⁰ om registrering af betegnelsen »Edam Holland« havde bestemt, at betegnelsen »Edam« udgør en artsbetegnelse, kan dette ord – uanset registreringen af den beskyttede geografiske betegnelse »Edam Holland« – fortsat anvendes på Unionens område, forudsat at EU-retten principper og forskrifter overholdes. Domstolen fandt således, at Retten ikke havde begået en retlig fejl, da den bl.a. fastslog, at forordning nr. 1121/2010 fastsætter, at betegnelsen »Edam« fortsat kan anvendes til markedsføring af oste²¹.

30. I betragtning af den meget brede beskyttelse, der gives i henhold til artikel 13, stk. 1, litra a) og b), i forordning nr. 1151/2012²², for så vidt angår nærværende sag, er det absolut nødvendigt forud for enhver konstatering af en overtrædelse af disse bestemmelser at efterprøve, hvorvidt en sammensat betegnelse registreret i registret over beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser indeholder generiske – og dermed ubeskyttede – elementer.

18 – Jf. analogt dom af 12.9.2007, Consorzio per la tutela del formaggio Grana Padano mod OHIM-Biraghi (GRANA BIRAGHI) (T-291/03, EU:T:2007:255, præmis 58). I overensstemmelse med dommen af 4.3.1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, præmis 25), omfatter begrebet »antydning« i artikel 13, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1151/2012 det tilfælde, hvor det udtryk, der anvendes som betegnelse for et produkt, omfatter en del af en beskyttet betegnelse, således at forbrugeren, når han ser dette produkts navn, i ånden føres til at tænke på den vare, som betegnelsen gælder for. Jeg mener, at anvendelsen af en produktbetegnelse, der betragtes som en artsbetegnelse, og som er en del af en BOB eller BGB, principielt ikke *i sig selv* kan udgøre en antydning i henhold til artikel 13, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1151/2012. Det skal bemærkes, at anvendelsen af en sådan artsbetegnelse *sammen med* andre udtryk, billeder osv. under visse omstændigheder imidlertid efter min opfattelse udgør en sådan antydning. Jf. analogt dom af 7.6.2018, Scotch Whisky Association (C-44/17, EU:C:2018:415, præmis 46). Jeg er derfor enig med Consorzio i, at spørgsmålet, isoleret betragtet, om, hvorvidt et udtryk i en BOB eller BGB er en artsbetegnelse, muligvis ikke er tilstrækkeligt til at afgøre, om der foreligger en overtrædelse i henhold til artikel 13, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1151/2012. I denne forbindelse har den italienske regering anmodet Domstolen om ikke blot at tage stilling til, om den beskyttede geografiske betegnelse »Aceto Balsamico di Modena« dækker anvendelsen af enkelte, ikke-geografiske udtryk i den pågældende betegnelse, men også de betingelser, hvorunder det er tilladt og ikke tilladt at anvende betegnelserne »Aceto Balsamico« eller »Balsamico« til markedsføring af smagspræparater med eddike. Jeg mener, at et sådant spørgsmål ligger uden for rammerne af den foreliggende sag ved Domstolen, da det kræver kendskab til forhold og omstændigheder, der end ikke er blevet nævnt i den foreliggende sag. Sådanne spørgsmål kan imidlertid være relevante i hovedsagen ved den forelæggende ret. Jeg bemærker imidlertid, at Domstolen i sin nylige dom af 2.5.2019, Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344), giver en betydelig indsigt i de retsforskrifter, der finder anvendelse i henhold til artikel 13, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1151/2012.

19 – Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 1208/2013 af 25.11.2013 om godkendelse af en mindre ændring af varespecifikationen for en betegnelse, der er opført i registret over beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser (Prosciutto di Parma (BOB)), EUT 2013, L 317, s. 8.

20 – EUT 2010, L 317, s. 14. Jf. også ottende betragtning til denne forordning.

21 – Jf. også Kommissionens forordning (EU) nr. 1122/2010 af 2.12.2010 om registrering af en betegnelse i registret over beskyttede oprindelsesbetegnelser og beskyttede geografiske betegnelser (Gouda Holland (BGB)) (EUT 2010, L 317, s. 22), og kendelse af 6.10.2015, Schutzgemeinschaft Milch und Milcherzeugnisse mod Kommissionen (C-519/14 P, EU:C:2015:702). I denne kendelse fastslog Domstolen, at Kommissionen i artikel 1 i forordning nr. 1122/2010 om registrering af betegnelsen »Gouda Holland« havde bestemt, at da betegnelsen »Gouda« udgør en artsbetegnelse, kan dette ord – uanset registreringen af den beskyttede geografiske betegnelse »Gouda Holland« – fortsat anvendes på Unionens område, forudsat at EU-retten principper og forskrifter overholdes. Domstolen fandt således, at Retten ikke havde begået en retlig fejl, da den bl.a. fastslog, at forordning nr. 1122/2010 fastsætter, at betegnelsen »Gouda« fortsat kan anvendes til markedsføring af oste.

22 – For så vidt angår den brede beskyttelse, der gives i henhold til artikel 13, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1151/2012, henvises til den nylige dom af 2.5.2019, Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344).

B. Begrebet »artsbetegnelse« i henhold til forordning nr. 1151/2012 og Domstolens praksis

31. Som jeg allerede har anført, er definitionen af »artsbetegnelse« i artikel 3, nr. 6), i forordning nr. 1151/2012 efter min opfattelse meget specifik og begrænset. Det er »en produktbetegnelse, der, selv om den henviser til det sted, den region eller det land, hvor produktet oprindeligt blev produceret eller markedsført, er blevet den almindelige betegnelse for produktet i Unionen«²³. Definitionen henviser således til betegnelser, som over tid har mistet deres geografiske konnotation. I dom af 2. juli 2009, *Bavaria og Bavaria Italia* (C-343/07, EU:C:2009:415, præmis 107), fastslog Domstolen, at »[n]år der er tale om en beskyttet geografisk betegnelse, bliver en betegnelse således alene en artsbetegnelse, hvis den direkte sammenhæng mellem varens geografiske oprindelse på den ene side og varens nærmere kvalitet, omdømme eller andre egenskaber på den anden side, der tilskrives nævnte oprindelse, er bortfaldet, idet betegnelsen således kun beskriver en art eller en type af varer«.

32. Som jeg allerede har oplyst, opstår en del af vanskelighederne i den foreliggende sag – og i lignende sager – på grund af den særlige og begrænsede måde, hvorpå begrebet »artsbetegnelse« er defineret i forordning nr. 1151/2012. Det er ikke desto mindre klart, at ud over »artsbetegnelser« i den snævre forstand, der fremgår af definitionen i artikel 3, nr. 6), i forordning nr. 1151/2012, er anvendelsen af *almindelige betegnelser eller sædvanlige udtryk, som ikke har nogen aktuel geografisk konnotation* – og som også ofte beskrives som artsbetegnelser i en lidt anden betydning af ordet – ikke i strid med beskyttelsen af en registreret betegnelse i henhold til artikel 13, stk. 1, litra a) og b), i forordning nr. 1151/2012.

33. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at Domstolen i præmis 80 i sin dom af 16. marts 1999, *Danmark m.fl. mod Kommissionen* (C-289/96, C-293/96 og C-299/96, EU:C:1999:141), fandt, at begrebet »betegnelser, der er blevet artsbetegnelser« – indeholdt i en bestemmelse, der svarer til artikel 41 i forordning nr. 1151/2012 om anvendelsen af artsbetegnelser – også finder anvendelse på betegnelser, *der altid har været artsbetegnelser*.

34. Endvidere fastslog Domstolen i sin dom af 9. juni 1998, *Chiciak og Fol* (C-129/97 og C-130/97, EU:C:1998:274, præmis 37), at den ved en bestemmelse svarende til artikel 13, stk. 1, i forordning nr. 1151/2012 tillagte beskyttelse ikke alene omfatter den pågældende sammensatte betegnelse som sådan, men også dennes enkelte dele, for så vidt som der ikke er tale om en *artsbetegnelse eller en almindelig betegnelse*²⁴.

35. Den tyske, den græske og den spanske regering samt Kommissionen er af den opfattelse, at »Aceto«, »Balsamico« og »Aceto Balsamico« er artsbetegnelser og/eller almindelige udtryk. F.eks. blev det fremført for Domstolen, at betegnelsen »Balsamico« er afledt af det latinske ord »balsamun« eller det græske ord »βάλσαμον«²⁵, anvendes på italiensk, spansk og portugisisk og bl.a. henviser til et beroligende middel, der anvendes til medicinske formål.

36. Ved vurderingen af, om et udtryk er en artsbetegnelse i den særlige sammenhæng, der er omhandlet i definitionen i artikel 3, nr. 6), i forordning nr. 1151/2012, eller om det er en almindelig betegnelse (og dermed en artsbetegnelse i den bredere betydning, jeg netop har beskrevet), er det efter min mening ikke nødvendigvis afgørende, om et udtryk har en bestemt betydning på et givet sprog²⁶, men snarere om det har en aktuel geografisk konnotation eller ej.

23 – Min fremhævelse.

24 – Jf. også dom af 10.9.2009, *Severi* (C-446/07, EU:C:2009:530, præmis 50).

25 – Den græske regering har anført, at en af betydningerne af det græske ord »βάλσαμον« er »noget, der giver glæde eller lindrer smerte eller tungsind«.

26 – Og dermed angiveligt indirekte er et udtryk, der ikke har nogen geografisk konnotation. Dette betyder ikke, at dokumentation for, at et udtryk har en særlig betydning, er irrelevant. Det er dog muligvis ikke i sig selv tilstrækkeligt til at bevise, at et udtryk i en registreret BGB/BOP er en artsbetegnelse.

37. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at til trods for, at ordet »feta« betyder »skive« på italiensk²⁷ og dermed i hvert fald umiddelbart synes at være et almindeligt udtryk, fandt Domstolen i sin dom af 25. oktober 2005, Tyskland og Danmark mod Kommissionen (C-465/02 og C-466/02, EU:C:2005:636, præmis 88 og 94), at betegnelsen »feta« som beskyttet oprindelsesbetegnelse for ost ikke var en artsbetegnelse²⁸. Domstolen fandt, at Kommissionen var berettiget til at konkludere, at »feta« var en oprindelsesbetegnelse for ost produceret i Grækenland. Denne afgørelse skal imidlertid forstås ved henvisning til de specifikke og særlige faktiske omstændigheder, som blev fremført i den pågældende sag.

38. I dette tilfælde nedlagde Forbundsrepublikken Tyskland og Kongeriget Danmark påstand om ophævelse af Kommissionens forordning (EF) nr. 1829/2002 af 14. oktober 2002 om ændring af bilaget til Kommissionens forordning (EF) nr. 1107/96 for så vidt angår betegnelsen »feta«²⁹, idet de hævdede, at den bl.a. var en artsbetegnelse som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 2081/92, dvs. forløberen for den nuværende artikel 3, nr. 6), og artikel 41, stk. 2, i forordning nr. 1151/2012. Ved vurderingen af, om udtrykket »feta« var blevet en artsbetegnelse, tog Domstolen hensyn til de eksisterende produktionssteder for det pågældende produkt såvel inden for som uden for den medlemsstat, hvori den omhandlede betegnelse er registreret, forbruget af dette produkt og den måde, betegnelsen opfattes på af forbrugerne inden for og uden for den pågældende medlemsstat, de særlige lovgivningsbestemmelser, der måtte findes vedrørende produktet, og den måde, betegnelsen anvendes på i fællesskabsretten³⁰.

39. Som Domstolen bemærkede i præmis 86-90 i sin dom:

»86 Ifølge oplysninger fremlagt for Domstolen er flertallet af forbrugerne i Grækenland af den opfattelse, at betegnelsen »feta« har en geografisk betydning, og at betegnelsen ikke er generisk. Derimod finder flertallet af forbrugerne i Danmark, at betegnelsen har en generisk betydning. Domstolen har ingen afgørende beviser for de øvrige medlemsstater.

27 – Selve betegnelsen »feta« henviser ikke i sig selv – i modsætning til betegnelser som f.eks. »Bayerisches Bier« (dom af 2.7.2009, Bavaria og Bavaria Italia, C-343/07, EU:C:2009:415) og »Parmesan« (dom af 26.2.2008, Kommissionen mod Tyskland, C-132/05, EU:C:2008:117) – til en bestemt geografisk placering. På grundlag af konkrete faktuelle beviser blev det imidlertid konstateret, at den havde en sådan geografisk konnotation. I sin dom af 12.9.2007, Consorzio per la tutela del formaggio Grana Padano mod OHIM – Biraghi (GRANA BIRAGHI) (T-291/03, EU:T:2007:255, præmis 81), fastslog Retten, at »Biraghi ved at gøre gældende, at ordet »grana« ikke som sådan betegner et geografisk område, i det væsentlige [søger] at påvise, at betegnelsen »grana« på ingen måde vil kunne være omfattet af den beskyttelse, der ydes i henhold til forordning nr. 2081/92, eftersom ordet ikke svarer til den definition på oprindelsesangivelser, der gives i forordningens artikel 2. Det er imidlertid irrelevant, om betegnelsen »grana« er opstået som følge af, at den ost, ordet betegner, har en grynet struktur, eller at den oprindeligt blev produceret i Valle Grana, idet en BOB i medfør af artikel 2, stk. 3, i forordning nr. 2081/92 også kan bestå af traditionelle, ikke-geografiske betegnelser, som betegner et levnedsmiddel med oprindelse i et område eller et bestemt sted, som frembyder naturlige, homogene faktorer, som afgrænser det i forhold til naboområderne [...]. Det er i denne henseende ubestridt, at granaosten stammer fra regionen ved Posletten. Derved opfylder den således betingelserne i artikel 2, stk. 3, i forordning nr. 2081/92«. I præmis 41 i sin dom af 14.12.2017, Consejo Regulador de la Denominación de Origen »Torta del Casar« mod EUIPO – Consejo Regulador »Queso de La Serena« (QUESO Y TORTA DE LA SERENA) (T-828/16, ikke trykt i Sml., EU:T:2017:918), fastslog Retten igen, at det ikke var tilstrækkeligt blot at konstatere, at en betegnelse, der udgør en del af en beskyttet oprindelsesbetegnelse, som ikke i sig selv betegner et geografisk område, hvis beskyttelsen i henhold til forordning nr. 510/2006 skal udelukkes. Retten fastslog således efter en analyse af den detaljerede dokumentation, der var fremlagt, at det ikke kunne udelukkes, at udtrykket »Torta«, som udgjorde en del af den beskyttede oprindelsesbetegnelse »Torta del Casar«, ikke var en artsbetegnelse og selv var beskyttet. Dette til trods for, at udtrykket »Torta« henviste til det pågældende produkts (ostens) form og – skal jeg bemærke – betyder »kage« på flere sprog.

28 – Jf. også dom af 14.12.2017, Consejo Regulador »Torta del Casar« mod EUIPO – Consejo Regulador »Queso de La Serena« (QUESO Y TORTA DE LA SERENA) (T-828/16, ikke trykt i Sml., EU:T:2017:918).

29 – EFT 2002, L 277, s. 10.

30 – Dom af 25.10.2005, Tyskland og Danmark mod Kommissionen (C-465/02 og C-466/02, EU:C:2005:636, præmis 76-99). På spørgsmålet om, hvorvidt betegnelsen »Parmesan« var blevet en artsbetegnelse, hvis anvendelse ikke ville udgøre en ulovlig antydning af BOB »Parmigiano Reggiano«, fastslog Domstolen i dom af 26.2.2008, Kommissionen mod Tyskland (C-132/05, EU:C:2008:117, præmis 54), at Forbundsrepublikken Tyskland kun havde fremlagt uddrag af leksika og speciallitteratur, som ikke giver noget generelt billede af, hvorledes ordet »parmesan« opfattes af forbrugere i Tyskland og andre medlemsstater. Ifølge Domstolen havde den pågældende medlemsstat desuden ikke fremlagt nogen tal vedrørende produktionen eller forbruget af ost, som markedsføres under betegnelsen »parmesan« i Tyskland eller andre medlemsstater.

87 De for Domstolen fremlagte oplysninger viser ligeledes, at feta i andre medlemsstater end Grækenland regelmæssigt markedsføres med etiketter, der henviser til græsk kultur og civilisation. Det kan derfor med rette udledes heraf, at forbrugerne i disse medlemsstater opfatter feta som en ost med tilknytning til Den Helleniske Republik, selv om den reelt er fremstillet i en anden medlemsstat.

88 Disse forskellige forhold vedrørende forbruget af feta i medlemsstaterne peger i retning af, at betegnelsen »feta« ikke er en artsbetegnelse.

89 For så vidt angår den tyske regerings argument vedrørende anden sætning i 20. betragtning til den anfægtede forordning følger det af nærværende doms præmis 87, at det ikke – med hensyn til forbrugerne i andre medlemsstater end Grækenland – er ukorrekt at antage, »[...] at der bevidst antydes og tilstræbes en forbindelse mellem betegnelsen »feta« og det græske område, da dette udgør et salgsargument, som er knyttet til det oprindelige produkts omdømme, og at dette indebærer en faktisk risiko for, at forbrugeren vildledes«.

90 Det argument, den tyske regering har gjort gældende heroverfor, er derfor ikke begrundet³¹.

40. Derfor var det afgørende i denne sag det forhold, at ordet »feta« – som fastslået af Domstolen – for langt størstedelen af de europæiske forbrugere var uudsletteligt knyttet til den særlige ost, som produceres i Grækenland. Med undtagelse af italiensktalende personer havde betegnelsen ingen anden betydning for de pågældende forbrugere. Kommissionen var derfor berettiget til at konkludere, at ordet »feta« ikke var en artsbetegnelse med henblik på artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 2081/92, da det havde en aktuel geografisk konnotation.

41. Hvis sagen skulle bero på en rent personlig vurdering, tror jeg, jeg ville nå til den modsatte konklusion for så vidt angår den foreliggende sag. »Aceto« er naturligvis et almindeligt italiensk ord, og selv om ordet »balsamico« i mange forbrugeres bevidsthed bestemt er tæt knyttet til det produkt, som fremstilles af Consorzio, er det grundlæggende rodord »balsam« efter min opfattelse blot et alt for almindeligt og veletableret ord til, at det i sig selv kan beskyttes som en BGB. Efter min opfattelse kan det heller ikke siges, at dette ord har en aktuel geografisk konnotation, således at ordet på dette grundlag udgør en »artsbetegnelse« med henblik på artikel 3, nr. 6), i forordning nr. 1151/2012.

42. Testen er dog i sidste ende den måde, hvorpå dette ord vil blive opfattet af en »almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger«³². Dette vil det i sidste instans være op til den nationale ret at efterprøve og vurdere, eventuelt med hjælp fra relevante opinionsundersøgelser og lignende³³.

43. I mangel af sådanne konklusioner fra den nationale ret mener jeg under disse omstændigheder, at Domstolen ganske enkelt ikke er i stand til selv at afgøre, om ordene »aceto« og »balsamico« er almindelige ord i den betydning, som jeg har beskrevet, eller om ordene også er »artsbetegnelser« i den særlige betydning, der er omhandlet i artikel 3, nr. 6), i forordning nr. 1151/2012. Til trods for dette forbehold mener jeg ikke desto mindre, at Domstolen kan træffe en endelig afgørelse i denne sag, hvis sagen behandles ud fra en lidt anden synsvinkel ved analyse af bestemmelserne i forordning nr. 583/2009. Jeg har i denne henseende konstateret, at betragtningerne til forordningen er særdeles oplysende. Jeg vil nu foreslå, at vi går over til dette spørgsmål.

31 – Dom af 25.10.2005, Tyskland og Danmark mod Kommissionen (C-465/02 og C-466/02, EU:C:2005:636, præmis 86-90).

32 – Jf. analogt dom af 2.5.2019, Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344, præmis 50).

33 – Jf. for en samlet oversigt over de beviser, der skal undersøges af en national ret, dom af 12.9.2007 Consorzio per la tutela del formaggio Grana Padano mod KHIM – Biraghi (GRANA BIRAGHI), T-291/03, EU:T:2007:255, præmis 65-67).

C. Fortolkning af forordning nr. 583/2009

44. Den sammensatte betegnelse »Aceto Balsamico di Modena (BGB)« blev registreret i overensstemmelse med artikel 1 i og bilag I til forordning nr. 583/2009. Der er ikke fastsat nogen begrænsninger eller forbehold med hensyn til omfanget af beskyttelsen af den pågældende sammensatte betegnelse, jf. forordningens artikel 1 og bilag I.

45. Det fremgår imidlertid klart af anden, tredje, femte og syvende betragtning til forordning nr. 583/2009, at Tyskland, Grækenland³⁴ og Frankrig gjorde indsigelse mod registreringen af betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena«. Det ser ud til, at især Tyskland og Grækenland var af den opfattelse, at bl.a. betegnelsen »Aceto balsamico« havde karakter af en artsbetegnelse. (Det skal udledes af sammenhængen, at ordforbindelsen »artsbetegnelse« blev brugt synonymt i betydningen almindeligt eller sædvanligt ord).

46. Endvidere fremgår det bl.a. af tiende betragtning til forordning nr. 583/2009, at »[b]eskyttelsen gives [...] til *den sammensatte* betegnelse »Aceto Balsamico di Modena«. De enkelte ikke-geografiske udtryk i den sammensatte betegnelse og oversættelser heraf kan, selv når de sammenstilles, anvendes i EF under overholdelse af principperne og reglerne for EF's retspraksis«³⁵.

47. På trods af indholdet af de pågældende betragtninger og den åbenbare strid om registreringen af den beskyttede geografiske betegnelse »Aceto Balsamico di Modena« skal det erindres, at Kommissionen ikke specifikt fastsatte i artikel 1 i eller bilag I til forordning nr. 583/2009, om nogen af betegnelserne »Aceto«, »Balsamico« eller »Aceto Balsamico« var artsbetegnelser (enten i forordningens særlige betydning eller i betegnelsens alternative og bredere forstand som følge af, at der blot var tale om almindelige ord) eller ikke-geografiske udtryk, og således, uanset registreringen af den omtvistede beskyttede geografiske betegnelse, fortsat kunne anvendes på Den Europæiske Unions område i overensstemmelse med artikel 13, stk. 1, andet afsnit, i forordning nr. 1151/2012.

48. Denne tilgang står i modsætning til den situation, der gjorde sig gældende i forbindelse med f.eks. forordning nr. 1121/2010, hvor det ikke blot i ottende betragtning til den pågældende forordning, men også i dens dispositive del klart var anført, at betegnelsen »Edam« var en artsbetegnelse³⁶.

49. Det skal dog bemærkes, at Domstolen i sin dom af 9. juni 1998, Chiciak og Fol (C-129/97 og C-130/97, EU:C:1998:274, præmis 39), fastslog, at det for anvendelsen af et sammensat udtryk i en oprindelsesbetegnelse³⁷ gælder, at en manglende angivelse vedrørende denne i en fodnote i bilaget til forordningen om registrering af den pågældende betegnelse om, at anmodningen om registrering ikke

34 – Tyskland og Grækenland bemærkede, at andre produkter lovligt var blevet markedsført i mindst fem år under udtryk som »Balsamessig«, »Aceto Balsamico«, »balsamico« og »balsamon«. Den spanske regering anførte i sine indlæg, at betegnelsen »balsamisk eddike« er defineret i artikel 3 i kongeligt dekret nr. 661/2012 af 13.4. om fastsættelse af kvalitetsnormer for fremstilling og markedsføring af eddike (Real Decreto 661/2012, de 13 de abril, por el que se establece la norma de calidad para la elaboración y comercialización de los vinagres). Ifølge den spanske regering blev det pågældende kongelige dekret notificeret i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22.6.1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationsfundets tjenester (EFT 1998, L 204, s. 37). Den hævdede derfor, at produkter, som er i overensstemmelse med det kongelige dekret, i mange år er blevet solgt som balsamisk eddike, der ikke er omfattet af den beskyttede geografiske betegnelse »Aceto Balsamico di Modena« eller de beskyttede oprindelsesbetegnelser »Aceto balsamico tradizionale di Modena« og »Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia«.

35 – Min fremhævelse.

36 – Den italienske regering har i høj grad henholdt sig til, at det ikke i den dispositive del i forordning nr. 583/2009 specifikt angives, at betegnelserne »Aceto Balsamico« eller »Balsamico« er artsbetegnelser.

37 – I dette tilfælde »Époisses de Bourgogne« med hensyn til ost.

omfatter en af delene af betegnelsen³⁸, *ikke nødvendigvis medfører*, at hver af disse dele nyder beskyttelse³⁹. I sin dom af 26. februar 2008, Kommissionen mod Tyskland (C-132/05, EU:C:2008:117, præmis 31), afviste Domstolen derimod argumentet om, at en beskyttet oprindelsesbetegnelse kun nyder beskyttelse i den præcise form, hvori den registreres⁴⁰.

50. Kort sagt kan der ikke drages nogen konklusion ud fra den omstændighed, at artikel 1 i og bilag I til forordning nr. 583/2009 ikke specifikt angiver, om nogen af betegnelserne »Aceto«, »Balsamico« eller »Aceto Balsamico« er artsbetegnelser [i den i forordningens artikel 3, nr. 6), særlige forstand, eller fordi der er tale om almindelige ord] eller ikke-geografiske udtryk.

51. Da det af ordlyden i artikel 1 i og bilag I til forordning nr. 583/2009, fortolket på baggrund af ovennævnte retspraksis, er uklart, om nogen af betegnelserne »Aceto«, »Balsamico« eller »Aceto Balsamico« er artsbetegnelser [og igen, i den særlige betydning, der er fastsat i forordningens artikel 3, nr. 6), eller fordi der er tale om almindelige ord] eller ikke-geografiske udtryk, mener jeg, at disse bestemmelser skal fortolkes i lyset af betragtningerne til den nævnte forordning. Det følger af fast retspraksis, at en EU-retsakts dispositive del ikke kan udskilles fra dens betragtninger, hvorfor den om nødvendigt må fortolkes under hensyn til de betragtninger, som har ført til dens vedtagelse⁴¹.

52. I denne henseende fremgår det klart og utvetydigt af anden til femte samt syvende, ottende og tiende betragtning til forordning nr. 583/2009, at EU-lovgiver (i dette tilfælde Kommissionen) på grundlag af de udtrykkelige indsigelser, som blev fremsat af Tyskland, Grækenland og Frankrig, fandt, at betegnelserne »Aceto«, »Aceto Balsamico« og »Balsamico« var artsbetegnelser eller ikke-geografiske udtryk, og at der *kun* skulle ydes beskyttelse til betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena« som helhed snarere end til individuelle ikke-geografiske dele heraf.

53. I ottende betragtning til forordning nr. 583/2009 fremhæves den berømmelse, som »Aceto Balsamico di Modena« har, og i tiende betragtning anføres det, at der til trods for Tysklands, Grækenlands og Frankrigs indsigelser mod registreringen af betegnelserne »Aceto«, »Aceto Balsamico« og »Balsamico« ikke er gjort indsigelse mod betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena« som helhed. Som tidligere nævnt hedder det i tiende betragtning, at »[b]eskyttelsen gives imidlertid til den *sammensatte* betegnelse »Aceto Balsamico di Modena«⁴², og at de enkelte ikke-geografiske udtryk i denne betegnelse principielt kan anvendes.

54. Jeg mener derfor, at det især fremgår klart af tiende betragtning til forordning nr. 583/2009, at EU-lovgiver anså betegnelserne »Aceto«, »Aceto Balsamico« og »Balsamico« for at være artsbetegnelser (i begge betydninger af dette begreb) eller ikke-geografiske udtryk, som ikke er beskyttet, og som fortsat kan anvendes, forudsat at de principper og regler, der finder anvendelse i Den Europæiske Unions retsorden, overholdes.

38 – Dvs. betegnelsen »Époisses«.

39 – Jeg er derfor af den opfattelse, at den italienske regerings påberåbelse af, at betegnelserne »Edam« og »Gouda« udtrykkeligt blev anset for at være artsbetegnelser i de relevante forordninger, ikke i sig selv kan være afgørende.

40 – Domstolen fastslog i præmis 29 i dom af 26.2.2008, Kommissionen mod Tyskland (C-132/05, EU:C:2008:117), idet den henviste til dom af 9.6.1998, Chiciak og Fol (C-129/97 og C-130/97, EU:C:1998:274, præmis 38), at den manglende erklæring om, at beskyttelsen i henhold til artikel 13 ikke var nødvendig for visse dele af en betegnelse, ikke kan udgøre et tilstrækkeligt grundlag for at fastlægge omfanget af denne beskyttelse.

41 – Dom af 29.4.2004, Italien mod Kommissionen (C-298/00 P, EU:C:2004:240, præmis 97 og den deri nævnte retspraksis). Endvidere følger det af Domstolens faste praksis, at der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot skal tages hensyn til dens ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (jf. bl.a. dom af 23.1.2018, Piotrowski, C-367/16, EU:C:2018:27, præmis 40, og af 7.2.2018, American Express, C-304/16, EU:C:2018:66, præmis 54). Det er også ifølge Domstolens praksis korrekt, at betragtningerne til en fællesskabsretsakt ikke er retligt bindende og hverken kan påberåbes til støtte for at fravige bestemmelserne i den pågældende retsakt eller til støtte for en fortolkning af disse bestemmelser, der er i åbenbar strid med deres ordlyd (dom af 2.4.2009, Tyson Parketthandel, C-134/08, EU:C:2009:229, præmis 16). I den foreliggende sag resulterer påberåbelsen af betragtningerne til forordningen på grund af den manglende klarhed om de forhold, der fremgår af artikel 1 i og bilag I til forordning nr. 583/2009, imidlertid langt fra i en fortolkning contra legem, men gør det muligt at kaste lys over EU-lovgivers hensigt.

42 – Min fremhævelse.

55. En fortolkning af forordning nr. 583/2009, som begrænser omfanget af den beskyttelse, den giver, til betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena« som helhed i stedet for at udvide beskyttelsen til at omfatte de enkelte ikke-geografiske udtryk, understøttes klart af Domstolens dom af 9. december 1981, Kommissionen mod Italien (193/80, EU:C:1981:298), og af 15. oktober 1985, Kommissionen mod Italien (281/83, EU:C:1985:407). I disse sager bemærkede Domstolen, at betegnelsen »Aceto« er det italienske ord for eddike, og fastslog, at det er en artsbetegnelse. Da disse sager drejede sig om varernes frie bevægelighed, benyttede Domstolen naturligvis ordet »artsbetegnelse« i den forstand, at ordet »aceto« ganske enkelt var et almindeligt italiensk ord for eddike.

56. På trods af, at der i artikel 1 i eller i bilag I til forordning nr. 583/2009 ikke står noget, der specifikt begrænser beskyttelsen af betegnelsen »Aceto«, kan denne almindelige betegnelse i lyset af ovennævnte retspraksis ikke beskyttes ved denne forordning⁴³.

57. Det er desuden min opfattelse, at registreringen af betegnelsen »Aceto balsamico tradizionale di Modena (BOB)« i henhold til forordning nr. 813/2000, som er næsten identisk med betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena«, bortset fra angivelsen »tradizionale«⁴⁴ og det forhold, at »b« i »balsamico« er skrevet med stort, klart taler for, at den sammensatte betegnelse »Aceto Balsamico di Modena« er beskyttet, og at betegnelserne »Aceto«, »balsamico« og »Aceto balsamico« blot er almindelige ord. En sådan tilgang understøttes entydigt af ottende og niende betragtning til forordning nr. 583/2009.

58. Jeg mener endvidere, at registreringen af betegnelsen »Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia (BOB)« i henhold til forordning nr. 813/2000 også tyder på, at betegnelserne »Aceto«, »balsamico« og »Aceto balsamico« er almindelige ord.

59. I betragtning af den tydelige geografiske konnotation, der er knyttet til ordet »Modena«⁴⁵, mener jeg derimod, at anvendelsen af denne betegnelse eller udtrykket »di Modena« i forbindelse med eddike eller andre smagspræparater, jf. artikel 13, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1151/2012, kan vække associationer til ikke blot »Aceto balsamico di Modena«, men også til »Aceto balsamico tradizionale di Modena«.

60. Jeg er derfor af den opfattelse, at beskyttelsen af betegnelsen »Aceto Balsamico di Modena« som helhed i henhold til forordning nr. 583/2009 ikke omfatter anvendelsen af de enkelte almindelige ord eller ikke-geografiske udtryk, dvs. »Aceto«, »Balsamico« og »Aceto Balsamico«⁴⁶. Disse enkelte almindelige ord eller ikke-geografiske udtryk kan anvendes, forudsat at de principper og regler, der finder anvendelse i Den Europæiske Unions retsorden, overholdes.

VI. Forslag til afgørelse

61. På baggrund af samtlige ovenstående betragtninger mener jeg, at Domstolen bør besvare spørgsmålet fra Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland) som følger:

»Beskyttelsen af den samlede betegnelse »Aceto Balsamico di Modena« i henhold til Kommissionens forordning (EF) nr. 583/2009 af 3. juli 2009 omfatter ikke anvendelsen af de enkelte almindelige ord eller ikke-geografiske udtryk, dvs. »Aceto«, »Balsamico« og »Aceto Balsamico«.

43 – Jf. artikel 3, nr. 6), artikel 6, stk. 1, artikel 13, stk. 1, andet afsnit, og artikel 41 i forordning nr. 1151/2012.

44 – Det italienske ord for »traditionel«.

45 – Der får os til at tænke på den italienske by Modena.

46 – Retten fastslog i præmis 70 i kendelse af 7.7.2011, Acetificio Marcello de Nigris mod Kommissionen (T-351/09, ikke trykt i Sml., EU:T:2011:339), at tiende betragtning til forordning nr. 583/2009 sikrer, at der gives beskyttelse til den sammensatte betegnelse »Aceto Balsamico di Modena«. Derfor kan de enkelte ikke-geografiske udtryk i den sammensatte betegnelse og oversættelser heraf, selv når de sammenstilles, anvendes i alle medlemsstater. Selv om Domstolen ikke er bundet af Rettens konklusion, er jeg helt enig heri.